

Bezoek aan Most

Datum: dinsdag 16 tot en met zaterdag 20 mei 2000-05-21

Vanuit Meppel:

Bestuurlijk: wethouder Jansen en wethouder Lanjouw

Ondersteuning: tolk G. Divis

Vanuit Rotary: J. Botterop

Cultureel: Kinderzangkoor olv Jannie de Vries

Namens de muziekschool: Harry Keyl

Blokfluitgroep olv Geesche Geddert

Trio Stoppelenburg

Kort verslag met enkele opmerkingen

De reistijd was tekort ingeschat. Met een bus moet gerekend worden op minimaal 12 uur reistijd als alles meezit. Daarbovenop komen ongeveer vier onderbrekingen voor eten, toilet en rusten.

Bestuurlijke ontvangst is uitstekend geregeld. Eerste loco burgemeester Valvoda was onze bestuurlijke begeleider deze week. We hebben grote gastvrijheid van hun kant ervaren.

Om 22.00 uur gaan de keukens van de restaurants in Tsjechië dicht. Voor ons werden uitzonderingen gemaakt. Bij het bestellen van eten moet je elk element apart noemen: dus brood, thee, boter, gekookt ei, kaas, jam, zout, ... of bij de warme maaltijd of je er aardappelen bij wilt en groente. Doe je dat niet dan komt dat er ook niet bij.

Er was een goed programma, aangepast op onze bestuurlijke portefeuilles in Meppel, voor ons samengesteld. Woensdag was er een gemeenschappelijk programma, donderdag ieder apart.

Woensdag:

Most heeft ongeveer 22.000 woningen. De laatste twee jaar zijn daar 14.000 woningen van verkocht. Met dat geld wordt geprobeerd zoveel mogelijk woningen op te knappen. Je kunt duidelijk zien dat de stad hierdoor opknapt. De vierkante betonnen flats worden helemaal opgeknapt. Ze krijgen een frisse kleur, nieuwe raamkozijnen en een speelser dak. Een probleem blijft de gehorigheid.

Een probleem is dat er veel mensen zijn die hun huur niet (kunnen) betalen. Zij mogen wettelijk niet uit hun huizen gezet worden omdat iedereen recht op een woning heeft. Most kent de hoogste werkloosheid in Tsjechië (21%). Dat komt vooral door het verminderen van de bruinkoolwinning en door moderniseringsprocessen in de industrie (chemische industrie, openbaar vervoersmaatschappij, e.a.) Het stadsbestuur zoekt naarstig naar buitenlandse investeerders. De landelijke overheid moet dan nog wel willen meewerken aan het oplossen van het ruimtegebrek voor bedrijfsterreinen. Op lokaal niveau heeft men geen beslissingsbevoegdheid als het gaat om grondgebruik. Die bevoegdheid ligt in Praag.

Een goede verbinding met Duitsland staat hoog op de verlanglijst van het bestuur van Most. Dat zou een stimulans zijn voor bijvoorbeeld de toeristenindustrie. Hierin wordt dan ook flink geïnvesteerd: hippodrôme, autodrôme, vliegveldje, grote recreatieplassen, een eerste klas hotel (Sirac). Aan de rand van de stad zijn bouwkvavels voor particuliere woningen gerealiseerd. De kavelprijs is f 30, - bouwrijp. Alle leidingen (gas, electra, water, e.d.) zit daarbij al in de grond. Het stadsbestuur ziet dit als een voorbeeldproject om de particuliere sector te stimuleren. We hebben al deze bovengenoemde projecten bezocht en bekenen.

Zigeuners

Als grootste probleem wordt steeds de aanwezigheid van zigeuners (Roma) genoemd. Zij zijn grotendeels woonachtig in flats over het spoor in een buitenwijk die in 1978 voor de beter gesitueerden bedoeld was. Maar binnen tien jaar hadden zich daar 1300 zigeuners gevestigd waardoor de Tsjechen die daar woonden vertrokken. Er wonen nu ongeveer 2000 zigeuners. In heel Most wonen 5000 zigeuners. De wijk ziet er desolaat uit. Veel ruiten zijn stuk in de flats. De openbare ruimte is stoffig en vol zwerfvuil. Omdat het mooi weer is zijn er veel mensen buiten of op het balkon. Hier is de werkloosheid nog hoger dan elders in Most. Het stadsbestuur (m.n. Hana Jeničková) zet erg in om te proberen de zigeuners meer kansen te geven ('aangepast te krijgen'). Men heeft een flatgebouw voor 13 miljoen kronen gerestaureerd in de hoop dat dit tot verbetering in de wijk leidt. Daarachter staat een gebouw voor niet-aanpasbaren. Het kost de stad 100 miljoen kronen om deze wijk te onderhouden, voor mensen die de huur niet betalen en om vernielingen te herstellen. Dat is meer dan in welke andere wijk ook.

Op dit moment richt het beleid zich vooral op de kinderen. Daarom staat in deze wijk de duurste school van de stad. Er zitten 15 kinderen in een klas (tegen 30 normaal in Tsjechië). In de hal staat geschreven: "Een roma vindt zonder opleiding geen werk!" Er zijn zeven hulpleerkrachten van zigeunerafkomst. Kinderen die niet naar school komen worden diezelfde dag nog thuis bezocht. Voor 6 jarigen heeft men een speciale voorbereidingsklas om de Tsjechische taal goed te leren. Alle kinderen eten op school. Dat gebeurt in heel Tsjechië

Deze zigeuners zijn allen na de oorlog vanuit Roemenië, Hongarije en Bulgarije het land binnengekomen. Tsjechische zigeuners zijn in de oorlog allemaal door Nazi Duitsland vermoord. Onder politiebegeleiding hebben we een bezoek gebracht aan de zigeunerwijk.

Donderdag

Na een ontvangst op het gemeentehuis bij de Stadtsrat-vergadering hebben we ieder een eigen programma gevolgd.

Openbaar vervoer.

Most en Litvinov hebben samen een openbaarvervoersbedrijf. Deze bedient 70% van het gebied. Ze rijden met grote bussen en trams. Er is sinds kort één particuliere busonderneming en daar maakt men zich zorgen over.

In de eerste golf van privatiseringen na 1990 heeft ook het openbaar vervoer meegedaan. In 1995 ging het openbaar vervoer in Most op in een AG. De stad Most kreeg 62% van de aandelen, Litvinov 34% en 4% bestaat uit privéaandelen. In de raad van toezicht zitten gemeenteraadsleden en een werknemer. Elk jaar wordt het geleden verlies over de steden en dorpen per gereden km omgeslagen.

In 1991 werd besloten alle 98 bussen om te bouwen van diesel op gas. Dat project is in 1999 (met hulp van Deltec in Rotterdam) gereedgekomen. Most is de enige plaats waar alle bussen op gas rijden.

Om extra geld te verdienen wordt de grote werkplaats en remise ook verhuurd aan andere bedrijven, voert men reparaties uit voor anderen en bouwt men bijvoorbeeld treinonderstellen voor buitenlandse firma's. Alles wordt gedaan om de mensen niet te hoeven ontslaan en om bestaande capaciteit te benutten voor een commerciële geldstroom.

Er is ook gesproken over de toekomst. Wat verwacht men in de toekomst van openbaar vervoer in Tsjechië? Als het economisch beter gaat zullen er dan meer auto's komen en minder buspassagiers? Op dit moment heeft men alleen grote bussen omdat men anders alle mensen niet kan vervoeren.

Infrastructuur en Onderhoud

Ook hier een verzelfstandigde AG. Men doet de gemeenteraad (Stadtvertretung) ieder jaar een aanbod. Voor zoveel geld kunnen we die en die taak uitvoeren met niveau x.

Dan beslist de gemeenteraad of dat kan. Meestal is er geen geld genoeg en wil men toch het gewenste onderhoudsniveau. Dan krijgt de AG opdracht zelf voor de rest van het geld te zorgen. Op dit moment komt 60% van geld uit de kas van de gemeente en verdient men door nevenactiviteiten 40% erbij.

Het gaat hierbij om 1. groenonderhoud, 2. reiniging, en 3. voorzieningen (bij dit laatste moeten we denken aan: kinderspeelplaatsen, begraafplaats, lichtmasten, fontein, wegen, sportvoorzieningen, e.d.) In totaal werken er 350 mensen met een omzet van 190 miljoen kronen per jaar. Men werkt niet alleen voor Most maar ook voor de omgeving en in concurrentie met particuliere bedrijven. Zo heeft men een eigen plantenkwekerij waar men ook planten aan particulieren verkoopt.

Er ontstond een discussie over 'oneerlijke concurrentie'. Is het wel de taak van een overheidsinstelling planten aan particulieren te verkopen? Moet je dat niet overlaten aan de particuliere sector? Men ziet daar geen probleem in paracommercie, iets wat wij wel steeds proberen te voorkomen (horeca!)

Riolering is een provinciale taak. Regenwaterafvoer is een gemeentelijke taak. Dus wordt al het regenwater niet via het rioolsysteem afgevoerd, maar naar oppervlaktewater toegeleid. Men beheert 350 ha groenoppervlakte plus 200 ha gerecultiveerd gebied (nieuw land na bruinkoolwinning). Zulk gebied moet minstens 20 jaar inzakken voordat er iets men gedaan kan worden. Men beheert 135 km straat, 240 km voetpad.

Voor de drinkwatervoorziening is Most niet verantwoordelijk tot aan de gemeentegrens. Binnen de gemeente is het wel de verantwoording van Most.

Er is gesproken over stageplaatsen en ruilen van ervaringswerkplekken tussen Most en Meppel. Daar werd positief op gereageerd, maar concreet moet zo iets nog nader uitgewerkt worden. Er zal uitgezocht moeten worden wat de mogelijkheden zijn.

Vrijdag

Vrijdag stond Praag op het programma. Een nadere uitwerking zou in overleg gebeuren. Ieder kon zijn individuele wensen opgeven. Dit was meer een culturele kennismaking met Praag met daarnaast de gelegenheid om wat te winkelen. J. Botterop en collega Lanjouw zijn met een tolk en een historica naar Praag geweest. Ikzelf heb me bij de rondleiding van de muziekschool aangesloten.

Gemeentebestuur van Most

PARLEMENT		Stadtvertretung	45 leden	1 x per maand
	AB	Stadtraat	11 leden	1 x 14 dagen
REGERING	DB	Bürgermeister & Stellvertreter	4 leden	1 x per week of vaker

De gemeenteraad (**Stadtvertretung**) bestaat uit 45 leden. Dit kan gezien worden als het parlement. De 'regering' bestaat uit twee elementen. Te vergelijken met een AB (Algemeen Bestuur) en een DB (Dagelijks Bestuur)

Het AB heet **Stadsraat** (11 leden). Het DB is het **college van B. en W.** (burgemeester en 3 wethouders).

Men kent het systeem van een door de gemeenteraad benoemde burgemeester.

Op dit moment is de gemeenteraad als volgt samengesteld:

ODS 11 zetels (conservatieve partij)
ČSSS 11 zetels (Sociaal Democraten)
KSČM 11 zetels (Communisten)
ODA 03 zetels (Conservatief Liberaal)
NSS 03 zetels (Lokale partij op het thema sport)
US 02 zetels (Liberaal, afgescheiden van de ODS)
KDU 02 zetels (Christen Democratische Unie)
SZ 01 zetel (de Groenen)
DEU 01 zetel (Democratische Unie, anti communistisch)

Niemand wil samenwerken met de KSČM (Communisten). Die sluit men overal buiten.
De overige 34 leden hebben samen een programma opgesteld en de bestuurszetels verdeeld.

De verdeling is als volgt:

In de Stadsraat: 4 x ODS, 3 x ČSSD, 3 x Samenwerkende kleine partijen, 1 x NSS

In B & W: 2 x ODS, 1 x ČSSS, 1 ODA. Dit zijn de volgende personen:

Voor ODS: de burgemeester Jiří Šulc en de derde loco burgemeester Hana Jeníčková.

Voor de ČSSS: de tweede loco burgemeester Eva Šmejkalová

Voor de ODA: de eerste loco burgemeester Bořak Valvoda.

Als we denken in termen van links naar rechts kunnen de partijen als volgt gerangschikt worden. Van links naar rechts: DEU – ODA – US – ODS – KDU – ČSSD, SZ en NSS – KSČM. Het politieke midden ligt ergens tussen KDU en de drie ČSSD, SZ en NSS

Tot slot:

Dit was een goede en leerzame week. De sociale problemen in Most zijn groot. Er staat een raad aan het hoofd die met grote voortvarendheid probeert de omslag van het communistische systeem naar een meer open markteconomie te maken. Er wordt veel geïnvesteerd in infrastructuur en recreatieprojecten. Men hoopt op buitenlandse investeerders. Daarbij is de taal en is goede communicatie nog een te nemen drempel.

Ook de communicatie met Meppel kan beter. De wil om tot een goede uitwisseling van ervaringen te komen is er. Zonder tolken zal het echter een groot probleem zijn hier goede invulling aan te geven. De Heer Valvoda opperde de mogelijkheid om in Most een zelfde soort stichting in het leven te roepen zoals die in Meppel bestaat voor de stedenband. Hij zoekt naar een vorm om onze stedenband meer gewicht en vastigheid te geven.

Bij ons vertrek kwamen we in de hal van het hotel een delegatie van de provincie Zuid Holland tegen. Ook zij zijn actief in dit gebied. Het schijnt dat andere steden zoals Papendrecht eveneens een stedenband hebben in dit gebied.
Bundeling van ervaringen en krachten, zo mogelijk samen optrekken kan voordelen hebben.

Het adres van de coördinator in Zuid Holland luidt:

Provincie Zuid Holland: Wouter Groenen. Coördinator milieuprojecten in Noord Bohemen.
Adres: Auid-Hollandplein 1, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag. Tel 070-4417627. Fax: 070-4417815. E-mail: Groenen@pzh.nl

Meppel, 21 mei 2000
Herman Jansen